

Felles klagenemnd for behandling av klagesaker etter lov om universiteter og høyskoler § 3-7 (8), § 4-7 til § 4-10 og § 7-9

Høgskolen i Innlandet
v/nemnd for studentsaker
Postboks 400
2418 Elverum

Bergen, 19.04.2024
Deres ref.: 101/22
Vår ref.: 24/02614 (134/2023)

Unntatt offentligheten etter offl. § 13 første ledd, jf. fvl. § 13 første ledd

SAK NR. 134/2023: VEDTAK FATTET AV FELLES KLAGENEMND I SAK OM ANNULLERING OG UTESTENING PÅ GRUNN AV FUSK

Det vises til vedtak fattet av klagenemnda ved Høgskolen i Innlandet (heretter HINN) i sak 101/22, som ble påklaget til Felles klagenemnd.

Saken er tidligere behandlet av Felles klagenemnd i møte 28.06.2023, der vedtaket i underinstansen ble endret.

Bakgrunnen for den nye behandlingen er at Kunnskapsdepartementet i brev av 08.11.2023 har uttalt at enkelte vedtak i Felles klagenemnd (nemnda) gjort i perioden 01.04.2022 til 22.09.2023, er ugyldige på grunn av at tidligere leder for klagenemnda og to studentrepresentanter (et medlem og et varamedlem) i denne perioden var ugyldig oppnevnt, og at disse sakene må behandles på nytt. Dette gjelder vedtak, der nemnda ikke ville ha vært vedtaksfør uten at noen av de ugyldige oppnevnte medlemmene deltok, og saker der det var dissens i nemndas opprinnelige behandling og stemmen til noen av de ugyldige oppnevnte medlemmene var avgjørende for innholdet i vedtaket.

Felles klagenemnd ville ikke ha vært vedtaksfør under behandling av saken i møtet 28.06.2023, uten at leder og/eller den ugyldig oppnevnte studentrepresentanten var til stede, jf. § 3 i Forskrift om felles klagenemnd for behandling av klagesaker etter lov om universitet og høyskoler. Vedtaket er derfor ugyldig, og det må treffes nytt vedtak.

Felles klagenemnd har på denne bakgrunn besluttet å behandle klagerens sak 23/01603 (134/2023) på nytt med ny nemndssammensetning, jf. forvaltningsloven § 35 første ledd bokstav c. Klageren ble i brev 21.02.2024 informert om at Felles klagenemnd ville gjøre en fornyet behandling av klagesaken med ny nemndssammensetning våren 2024.

Felles klagenemnd, med riktig sammensetning, behandlet saken under møte 15.04.2024. Tidligere vedtak fattet av Felles klagenemnd ble opphevet. Vedtak fattet av klagenemnda ved HINN ble endret til annullering av eksamen og utestenging i ett semester.

FELLES KLAGENEMND BEMERKER

Felles klagenemnd er rett klageinstans i saker om annullering og utestenging, jf. forskrift nr. 1192 om Felles klagenemnd for behandling av klagesaker etter lov om universiteter og høyskoler (uhl.) § 3-7 (8), § 4-7 til § 4-10 og § 7-9, fastsatt av Kunnskapsdepartementet 10.10.2005. Felles klagenemnd kan som klageinstans prøve alle sider av saken, jf. forvaltningsloven § 34 andre ledd.

Habilitet

Av de medlemmene i Felles klagenemnd som deltar i behandlingen av omgjøringssaken, deltok Fredrik Boksasp, Liv Sandvik og Frode Randal i den tidligere behandlingen av saken.

På grunn av den medieoppmerksomheten som har vært omkring Felles Klagenemnd sitt arbeid, har Felles Klagenemnd vurdert om disse medlemmers deltakelse i den tidligere behandlingen av saken, er et særegent forhold som er egnet til å svekke medlemmenes upartiskhet, og derfor medfører at medlemmene er inhabile i behandlingen av omgjøringsaker, jf. fvl. § 6 annet ledd. Felles klagenemnd har avgjort habilitetsspørsmålet etter fvl. § 8, og har kommet til at nemndas medlemmer er habile i vurderingen av omgjøringssaken.

I vurderingen av habilitetsspørsmålet har nemnda vektlagt at det rettslige utgangspunktet er at tidligere deltakelse i behandlingen av en sak som tas opp til ny behandling av det samme organet, ikke fører til inhabilitet. Nemnda er et kollegialt organ der hvert medlem har ansvaret for å gjøre seg opp en selvstendig mening om sakene og det må kunne forutsettes at de også ved den nye behandlingen foretar en objektiv og saklig vurdering. Nemndsmedlemmene er utnevnt fordi de har den kompetanse og bakgrunn som kreves etter forskrift om felles klagenemnd § 2 annet ledd.

De forhold som har skapt medieoppmerksomhet og har ført til at saken må behandles på nytt, knytter seg ikke til noen av de nåværende medlemmene av Felles klagenemnd, men til at tidligere leder og to studentmedlemmer var oppnevnt i strid med forskriften.

Medlemmene har ingen egeninteresse i utfallet av saken. De aktuelle medlemmene vurderer ikke seg selv som inhabile i saken.

Kunnskapsdepartementet har i brev til Felles Klagenemnd datert 5. januar 2024, også gitt uttrykk for at departementet ser det som klart at deltakelse i den tidligere behandlingen av et vedtak som er oppe til ny behandling, ikke fører til inhabilitet, med mindre det foreligger særlige forhold i den enkelte sak.

Det enkelte medlem har ansvaret for å vurdere om det foreligger særlige forhold som kan føre til inhabilitet. Ingen av de aktuelle medlemmene har gitt uttrykk for at det foreligger slike forhold

Sakens bakgrunn

Klageren er [REDACTED], representert ved advokatfullmektig Ruben Haugland ved forrige behandling av saken. Klageren er [REDACTED] ved [REDACTED] i [REDACTED] ved Høgskolen i Innlandet. Saken gjelder mistanke om fusk ved innlevering av hjemmeeksamen i emnet [REDACTED], våren 2022.

I forbindelse med sensur ble det oppdaget store likheter mellom klagerens besvarelse og en medstudent, og det ble fattet mistanke om ulovlig samarbeid. Tekstgjenkjenningsprogrammet Ouriginal viste en tekstlikhet på 30 prosent mellom de to besvarelsene. Det er over åtte treff med en treffprosent på mellom 53-92 prosent. Sensorene avdekket flere likheter mellom besvarelsene og særlig substansielle likheter i gale svar i flere oppgaver. Likhetene mellom besvarelsene er særlig lik i oppgavene [REDACTED]. Sensorene viser til at oppgavene inneholder svært like refleksjoner, samtidig som de har den samme sjeldne misforståelsen av en ganske sentral mekanisme i en modell, og har helt lik gjengivelse av misforståelsen. Det vises også til at begge har med en figur som ikke er relevant for oppgaven, og at begge har tegnet figuren feil. Videre har de samme stavefeil flere steder i besvarelsen og stor bokstav der det skal være liten bokstav, på samme sted.

I brev 17.06.2022 uttalte klagerens advokat seg i saken. Klagerens advokat bestrider at det objektive og subjektive vilkåret for fusk er oppfylt. Videre bestrides det at det har forekommet et samarbeid mellom klageren og medstudenten. Klageren forklarte at medstudenten tok kontakt under eksamen, og at klageren sendte de to første oppgavene til medstudenten for å hjelpe h[REDACTED] i gang, og vise hvor h[REDACTED] hadde hentet informasjonen fra. Klageren forklarte at h[REDACTED] i en normal situasjon ville reagert annerledes, og at h[REDACTED] ikke trodde at medstudenten ville plagiere besvarelsen h[REDACTED]. Videre anføres det at klageren ikke har fått en uberettiget fordel, da klageren ikke benyttet seg av medstudentens arbeid.

Klagerens advokat bestrider ikke at det objektive vilkåret for medvirkning til fusk er oppfylt, men anfører at klageren ikke forsettlig har medvirket til fusk. Av et skjermbilde fra en samtale mellom klageren og medstudenten fremgår det at klageren ikke benyttet seg av arbeidet medstudenten sendte h[REDACTED]. Medstudenten mente fusket skjedde naturlig og at det ikke var noe de hadde planlagt på forhånd. Videre anfører klageren at h[REDACTED] sendte besvarelsene sine til medstudenten i den tro at medstudenten skulle bruke besvarelsen som inspirasjon, ikke at medstudenten skulle kopiere besvarelsen h[REDACTED].

Klagenemnda ved HINN behandlet saken i møte 25.10.2022. De fant at klageren hadde fusket forsettlig ved innlevering av hjemmeeksamen i [REDACTED]. Nemnda la i sin vurdering avgjørende vekt på klagerens egen forklaring, hvor det fremgår at klageren sendte deler av sin besvarelse til medstudenten. Nemnda fant det godtgjort at klageren hadde samarbeidet med medstudenten under hjemmeeksamen og at klageren var kjent med reglene rundt tillatte hjelpemidler og samarbeid under eksamen. Klagenemnda ved HINN fattet vedtak om annullering og utestenging i to semestre, nærmere bestemt fra vedtaksdato til 30.06.2023.

Klagerens advokatfullmektig innga 12.12.2022 en fristavbrytende klage. Advokatfullmektigen oversendte deretter klagen 13.12.2022. Klagen er i tråd med tidligere anførsler. Klagerens advokat bestrider at det objektive vilkåret for fusk er oppfylt. Advokaten bestrider at det har skjedd et samarbeid mellom klageren og medstudenten, og viser til at klagerens besvarelse er et resultat av h[REDACTED] eget selvstendige arbeid. Klagerens advokat bestrider ikke at det subjektive vilkåret er oppfylt dersom det anses som et ulovlig samarbeid å sende fra seg deler av sin egen besvarelse, men er likevel ikke enig i vurderingen. Klagerens

advokat anfører at klageren har vært i aktsom rettsvillfarelse, og at klageren ikke har medvirket til fusk.

Klagenemnda ved HINN vurderte klagen 31.01.2023, men fant ikke at det fremkom nye opplysninger som medførte at vedtaket skulle omgjøres. Klagenemnda ved HINN opprettholdt sitt tidligere vedtak. Saken er deretter oversendt Felles klagenemnd for videre behandling.

Saken står for Felles klagenemnd slik den har gjort tidligere for underinstansen. Det vises til sakens dokumenter.

Rettslig grunnlag

Vilkårene for annullering på grunn av fusk følger av uhl. § 4-7 første ledd bokstav b. Vilkårene for utestenging gjelder tilsvarende, jf. § 4-8 tredje ledd.

I forarbeidene til lov om universiteter og høyskoler av 2005, fremgår det i merknadene til §§ 4-7 og 4-8 at bestemmelsene er en videreføring av §§ 42 og 54 i den gamle universitets- og høyskoleloven, og privathøyskoleloven §§ 10e og 10i, jf. Ot.prp. nr. 79 (2003-2004) kap. 12. Dette innebærer at rettskilder til den tidligere loven fortsatt kan være relevante.

Bestemmelsen i uhl. § 4-7 første ledd bokstav b omfatter fusk på «eksamen eller prøve, eller under gjennomføringen av vedkommende kurs», jf. § 4-8 tredje ledd. Klagerens hjemmeeksamen er omfattet av bestemmelsene.

Videre må to kumulative vilkår være oppfylt. For det første må det rent objektivt foreligge fusk eller forsøk på fusk. For det andre må det foreligge subjektiv skyld. Studenten må ha handlet forsettlig eller grovt uaktsomt, jf. uhl. § 4-8 tredje ledd og § 4-7 første ledd bokstav b.

Objektivt vilkår

Det første spørsmålet Felles klagenemnd skal ta stilling til er om forholdet objektivt sett er fusk.

Departementet har uttalt seg nærmere om meningsinnholdet i fuskebegrepet i Ot.prp. nr. 40 (2001-2002) punkt 12.1.10 på side 54, hvor det blant annet heter:

Departementet legger til grunn at det er å anse som fusk når en student har ulovlige hjelpemidler tilgjengelige under en eksamen eller på andre måter handler i strid med eksamensreglementet eller regler om kildebruk.

Det følger av forskrift om opptak, studier og eksamen ved HINN § 8-1 første ledd hva som skal anses som fusk:

(1) Fusk foreligger når en student handler i strid med denne forskrift eller retningslinjer for eksamen og eksamensavvikling.

Som fusk eller forsøk på fusk ved eksamen regnes bl.a.:

...

- å ha deltatt i regelstridig samarbeid mellom eksamenskandidater eller grupper.

...

Av forskriftens § 6-1 (4) fremgår det at:

Eksamensbesvarelser skal alltid være originale, selvstendige og individuelle arbeider, med mindre det tydelig fremgår av oppgaven at hovedregelen kan fravikes. Besvarelsen, eller deler av denne, skal ikke tidligere ha vært innlevert som eksamen på egen eller andre institusjoner.

Videre fremgikk det av eksamensoppgavens forside at: «Dette er en individuell eksamen. Det er ikke lov med samarbeid, eller hjelp fra andre, jf. forskriftens § 6-1 (4)».

Felles klagenemnd har funnet det bevist at forholdet objektivt sett er fusk. I vurderingen av det objektive vilkåret har Felles klagenemnd lagt avgjørende vekt på Ouriginal-rapporten og redegjørelsen fra sensorene datert 23.05.2022, hvor tekstligheten mellom klagerens og medstudentens besvarelse fremkommer. Nemnda viser til at tekstligheten er særlig omfattende i besvarelsens oppgave [REDACTED]. Felles klagenemnd legger videre vekt på klagerens egen forklaring, hvor det fremkommer at klageren innrømmer å ha sendt sin besvarelse til medstudenten under gjennomføring av hjemmeeksamen i [REDACTED].

Felles klagenemnd har merket seg anførselen om at klageren kun har medvirket til fusk. Det vises til at klageren trodde at medstudenten ville bruke besvarelsen som inspirasjon, og at klageren ikke holdt det for mulig at medstudenten ville kopiere hele eller deler av teksten i sin besvarelse. Felles klagenemnd mener at klageren, ved å utveksle besvarelsen sin under eksamen, har brutt eksamensreglementet. Felles klagenemnd fester heller ikke lit til at klageren ikke holdt det for mulig at besvarelsen kunne bli brukt av medstudenten i medstudentens egen besvarelse.

Felles klagenemnd har kommet til at det objektive vilkåret for fusk er oppfylt, jf. forskrift om opptak, studier og eksamen ved HINN § 8-1 første ledd.

Subjektivt vilkår

Det neste spørsmålet Felles klagenemnd skal ta stilling til er om vilkåret forsett eller grov uaktsomhet (skyldkravet) er oppfylt.

Forsett foreligger i de tilfeller hvor en person har foretatt en bevisst handling. Dette innebærer at klageren må ha vært klar over den faktiske handlingen som medførte at det objektive fuskevilkåret er oppfylt.

Det er ikke krav om hensikt om fusk for å oppfylle kravet til forsettlig utført fuskehandling.

Kravet til forsett omfatter heller ikke kunnskap om hvorvidt handlingen er ulovlig eller ikke.

Felles klagenemnd finner det bevist at klageren har fusket forsettlig i forbindelse med innleveringen av hjemmeeksamen.

Felles klagenemnd har merket seg anførselen om at klageren ikke har samarbeidet med medstudenten og at klagerens besvarelse er et resultat av et selvstendig arbeid. Nemnda viser til at klageren er [REDACTED] og dermed også kjent med eksamensreglementet. Nemnda mener at klageren burde ha forstått at utveksling av besvarelser under eksamen er i strid med eksamensreglementet, uavhengig om man velger å benytte seg av det eller ikke.

Det saksforhold i form av ulovlig samarbeid som medlemmene har funnet bevist ovenfor, under det objektive vilkåret, kaster samtidig lys over det subjektive vilkåret. Felles klagenemnd vurderer at det ulovlige samarbeidet som har funnet sted, nærmest etter sin natur må være en villet handling. Det er ingenting i dokumentasjonen som peker i retning av at den ulovlige kontakten skal ha oppstått i vanvare, altså gjennom uaktsomhet. Felles klagenemnd har etter dette funnet at klageren har handlet med forsett.

De subjektive og objektive vilkårene for fusk er oppfylt.

Rettsvillfarelse

Felles klagenemnd har merket seg anførselen om at klageren ikke visste at å sende deler av sin besvarelse til medstudenten, uten å bruke noe av medstudentens arbeid selv, utgjorde et ulovlig samarbeid. Nemnda finner det derfor nærliggende å foreta en vurdering av rettsvillfarelse.

Hvorvidt uvitenhet om gjeldende regler kan fritta for ansvar, er et spørsmål om rettsvillfarelse. Felles klagenemnd bemerker at villfarelse om regler kun kan fritta for ansvar dersom villfarelsen har vært aktsom, det vil si unnskyldelig.

Felles klagenemnd vil i denne forbindelse vise til Ot.prp. nr. 40 (2001-2002) under punkt 12.1.10 «Til § 54. Annullering av eksamen eller prøve», hvor departementet har uttalt følgende:

I eksamens- og prøvesituasjoner stilles det høye aktsomhetskrav til studentene, og den enkelte student er selv ansvarlig for å sette seg inn i hva som er lovlige hjelpemidler, retningslinjer for bruk av disse og regler om kildebruk før eksamen.

I tillegg vises det til forarbeidene til uhl. § 4-7, Prop. 59 L (2013-2014):

Det legges til grunn en meget streng aktsomhetsplikt for studentene ved eksamen. I dette ligger det en plikt for studentene til å sette seg inn i eksamensreglementet og hvilke hjelpemidler som er tillatt brukt under selve eksamen.

Felles klagenemnd vil understreke at det er studentenes eget ansvar å sette seg inn i hvilke regler og krav som gjelder for den enkelte prøvingssituasjonen, herunder reglene om ulovlig samarbeid under eksamen. Det fremgår av forskriften ved HINN at det regnes som fusk å ha deltatt i regelstridig samarbeid mellom eksamenskandidater under eksamen. Det fremgikk også av eksamensforsiden at dette var en individuell eksamen, og at det ikke var lov med samarbeid eller hjelp fra andre. Det ble også gitt informasjon 14.02.2022 om at eksamensbesvarelsen skulle være et selvstendig arbeid, at det ikke var lov å samarbeide med andre under eksamen, og at det ved alle hjemmeeksamener gjelder vanlige krav til kildehenvisninger og referanseliste. Det forventes at klageren har kunnskap om reglene til eksamen. Dersom klageren var usikker på reglene for samarbeid, ga det klageren en særskilt oppfordring til å undersøke dette nærmere med lærestedet.

Klageren anfører at h[un] ikke var klar over at å sende sin besvarelse til en medstudent var å anse som samarbeid, ettersom h[un] selv ikke benyttet seg av medstudentens besvarelse. Nemnda vurderer at den informasjonen som var tilgjengelig, ikke ga grunnlag for at klageren kunne misforstå hvilke regler som gjaldt.

Felles klagenemnd har på bakgrunn av det ovennevnte funnet at klageren ikke var i unnskyldelig rettsvillfarelse vedrørende reglene om fusk og kildebruk.

Reaksjon

I henhold til uhl. § 4-7 første ledd og § 4-8 tredje ledd er det hjemmel for annullering og utestenging fra institusjonen, samt tap av retten til å gå opp til eksamen ved andre institusjoner i inntil ett år.

Felles klagenemnd har funnet det bevist at klageren har fusket forsettlig i forbindelse med innlevering av hjemmeeksamen.

Forsettlig fusk innebærer et grovt tillitsbrudd, og både allmennpreventive og individualpreventive hensyn tilsier at det må reageres strengt.

Etter retts- og forvaltningspraksis er den normale reaksjonen ved forsettlig fusk annullering og utestenging i to semestre uavhengig av størrelsen på den aktuelle eksamen, prøve eller kurs.

Klagenemnda ved HINN har fattet vedtak om annullering av klagerens eksamen og utestenging fra vedtaksdato til 30.06.2023. Dette er i tråd med praksis.

Felles klagenemnd har etter en konkret vurdering kommet frem til at den totale saksbehandlingstiden var for lang ved forrige behandling av saken. Nemnda viser til at mistanken om fusk oppstod i mai 2022, og det tok deretter ni måneder før saken ble oversendt Felles klagenemnd. Saken ble registrert mottatt i sekretariatet for Felles klagenemnd 08.02.2023, men grunnet stor saksmengde ble klagen først behandlet i møte 28.06.2023. Slik nemnda vurderer det, hadde ikke saken den fremdriften den skulle ved forrige behandling av saken. Videre var behandlingstiden på 13 måneder fra mistanken om fusk oppstod til saken ble behandlet av Felles klagenemnd forrige gang. Dette er for lang total saksbehandlingstid. Slik nemnda vurderer det skal den lange saksbehandlingstiden, som klageren ikke kan lastes for, medføre nedsettelse av utestengelsesperioden til ett semester.

Felles klagenemnd har etablert en praksis for at lang samlet saksbehandlingstid før klagenemnda tar stilling til saken, kan føre til nedsatt reaksjon. Bakgrunnen for dette er at lang ventetid på å få en avklaring, kan utgjøre en ekstra belastning for klageren. Nemnda har på denne bakgrunn vurdert om det skal ha betydning for reaksjonsfastsettelsen at saken nå gjenopptas ca. 9,5 måneder etter at Felles klagenemnd behandlet saken første gang. Nemnda har kommet til at det ikke er grunnlag for ytterligere nedsettelse av reaksjonen i tilfeller der en kommer til at nemndas første vedtak var innholdsmessig riktig. Klageren har da fått en avklaring ved det første vedtaket, og det forhold at saken senere gjenopptas på grunn av at Felles klagenemnd ikke var vedtaksfør ved første gangs behandling, utgjør etter nemndas vurdering ikke en slik tilleggsbelastning at det tas hensyn til ved reaksjonsfastsettelsen.

Felles klagenemnd har funnet at annullering av eksamen og utestenging i ett semester er en riktig reaksjon i denne saken, på grunn av den lange saksbehandlingstiden ved forrige behandling av saken. Felles klagenemnd stadfester reaksjonen fastsatt av underinstansen.

Vedtaket er etter ny behandling i samsvar med det Felles klagenemnd kom til i vedtak fattet 07.07.2023, men siden dette vedtaket er ugyldig på grunn av feil sammensetning av nemnda, opphever Felles klagenemnd dette vedtaket og treffer nytt vedtak, jf. forvaltningsloven § 35 første ledd bokstav c.

VEDTAK

Vilkårene i uhl. § 4-7 første ledd bokstav b og § 4-8 tredje ledd er oppfylt. Felles klagenemnd bestående av Ernst Nordtveit, Fredrik Boksasp, Liv Sandvik, Frode Randal og Amina Louise Persen har fattet slikt enstemmig

v e d t a k:

1. Vedtak fattet av Felles klagenemnd 07.07.2023, oppheves.
2. Vedtak fattet av klagenemnda ved HINN i sak 101/22, endres fra annullering av eksamen og utestenging i to semestre, til annullering av eksamen og utestenging i ett semester.

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages.

Ernst Nordtveit
leder for Felles klagenemnd

Klagenemndas vedtak kan bringes inn for prøving ved tingretten. Slikt søksmål må reises innen tre måneder etter at endelig vedtak foreligger. Søksmålsfristen beregnes fra 22.04.2024. Institusjonen dekker alle omkostninger ved søksmålet i første rettsinstans, herunder også honorar til saksøkers advokat etter offentlig salærsats, jf. uhl. § 4-11 og § 4-8 femte ledd.

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen fysisk signatur.